

STRANDSATT

Från golv till fasad. Natursten sätter en tydlig prägel på Segerstedthuset, Uppsala universitets förvaltnings nya adress.

TEXT PETER WILLEBRAND FOTO ADAM MØRK

TEMA
Sten i
byggnader

Segerstedthuset i Uppsala fick aldrig en smekmånad som ny skyline mellan slottet och Botaniska trädgården. Redan innan invigningen i september hade huset utsetts till Sveriges fulaste byggnad av Arkitektupparet. Uppsalaborna själva kallar huset för en strandad Ålandsfärja.

Å andra sidan verkar Uppsala universitets förvaltning och ledning nöjda med att kunna samla sina tidigare utspridda verksamheter under ett tak. Segerstedthuset blir inte bara arbetsplats för cirka 600 anställda, det 22 300 kvadratmeter stora huset ska även fungera som mötesplats för hela universitetet. Det effektiviserar kontakten mellan dem som arbetar i förvaltningen, underströk projektansvariga vid invigningen i september.

DANSKA 3XN, SOM bland annat har ritat Swedbanks nya huvudkontor i Sundby-

berg, har varit arkitekter. Projektet har haft arbetstemat ett "Ett hus i parken", med en tydlig adress till grannen Botaniska trädgården.

Huset är byggt som en triangel, med trapphus i hörnen för korta kommunikationsvägar, och i mitten ett stort atrium med ljusinsläpp. Naturen har varit en förebild för formspråket och inredningsarkitekt Indicum har följt temat i färgsättning och val av möbler och inredning. Byggnaden är miljöcertifierad enligt systemet Miljöbyggnad på nivån silver.

"Öppenheten och tillgängligheten är typisk för byggnaden."

Huset har fått sitt namn efter Torgny T:son Segerstedt, tongivande rektor för universitet 1955-1978. Han arbetade för öppnare universitet och tillhör de drygt 100 kända personer med koppling till universitet som har fått sina namn ristade i Oppdalskiffern i trappan som leder ner till bottenplanet från östra entrén och slutar i en kombinerad restaurangdel och entréhall som är öppna för allmänheten.

NATURSTENEN SÄTTER sin prägel på huset på fler sätt. Fasaden består av plattor i tysk Jurakalksten fäst på skenor. Och vid de snurrande glasentréerna, installationerna *Color wheel* av den amerikanske konstnären Spencer Finch, kliver man på spårad svensk grå granit.

Just öppenheten och tillgängligheten är typisk för byggnaden. Den känslan manifesteras av den gigantiska trappan i ek som från entréplanet slingrar sig uppåt som husets självklara ryggrad. ■

Projekt: Segerstedthuset,
Uppsala universitet.
Beställare: Akademiska Hus,
Uppsala universitet.
Arkitekt: 3XN.

◀ Den böljande
ektrappan
är husets
ryggrad.

FOTO: PETER WILLEBRAND

▲ 100 kända personer med kopp-
ling till universitet har fått sina
namn ristade i Oppdalsskiffern
i trappan vid entrén.

LÄS MER!

3XN:S HOTELLFASAD
AV FÄRDIGA ELEMENT ▶▶

FÄRDIGA FASADELEMENT I ORGELPIPAN

3XN ligger även bakom Stockholm Continental på Vasagatan, där Jernhusen är byggherre. 29 000 kvadratmeter och 19 våningar i kvarteret Orgelpipan rymmer bland annat hotell, Citybanans stationsområde och bostäder.

Fasaden är tillverkad i den tyska Jurakalkstenen som man också återfinner i Segerstedtshuset i Uppsala.

– Ytbearbetningen kallas ”Kratzschliff” och visar relativt kraftiga spår efter sliprondellen, säger stenkonsulten Jan Anders Brundin, som har varit anlitad i projektet.

Tysk-österrikiska Strabag har projektlett och fasadelementen, som är tillverkade i Litauen, levererades färdiga för montering.

– Monteringen skedde i princip från lastflaket direkt upp på byggnaden.

Det är samma stensort och ytbearbetning, men vid monteringen finns vissa skillnader. I båda fallen används varianter av mekaniska skensystem: Segerstedtshuset är platsmonterat medan Orgelpipan har prefabricerade fasadelement. Dessutom har man använt olika typer av förankringar.

– Det finns i princip två olika förankringstyper: baksidesförankringar och dubbhålsförankringar. Samlingsnamnet är ”agraffer”, säger Jan Anders Brundin.

ORGELPIPAN HAR baksidesförankring mot ett av många skensystem (Hinterschnitt) som utvecklats och används i Tyskland. Fasaderna på Segerstedtshuset är monterade mot skensystem med dubbhålsförankringar.

– Segerstedtshuset förankringar är monterade på horisontella strängpressade aluminiumprofiler som är monterade mot vertikala fyrkantrör av aluminium. De är i sin tur monterade mot bärande U-formade konsoler som monteras mot den bakomliggande ytterväggskonstruktionen, säger Jan Anders Brundin.

Principen med baksidesförankringar gör det också möjligt att montera stenplattorna med smala fogar.

– Vi valde 5 millimeter för Orgelpipan. Förankringar i fog med dubbhål kräver minst 8 millimeters fogbredd men vanligen väljer man 10, eftersom alla toleransvidder måste kunna hanteras, säger Jan Anders Brundin. ■

FOTO: JAN ANDERS BRUNDIN

▲ Stockholm Continental är både hotell och kommunikationsnav.

▲ De färdiga fasadelementen monterades direkt på plats på skenor.

Projekt: Stockholm Continental.

Beställare: Jernhusen.

Arkitekt: 3XN.